

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

73.

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ 13-го Сентября — 1838 — Wilno. Wtorek. 13-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Въ послѣдней половинѣ истекшаго Августа мѣсяца и началъ сего Сентября, учебныя заведенія Бѣлорусскаго Округа осчастливлены были посѣщеніемъ Господина Министра Народнаго Просвѣщенія. Его Высочайшее Превосходительство изволило обозрѣть въ продолженіи сего времени: Динабургскую Гимназію, оба Виленскія съ Благороднымъ Пансіономъ и всѣ учебныя заведенія въ Вильнѣ находящіяся, Гродненскую Гимназію съ Благороднымъ Пансіономъ, Гродненскій Образцовый женскій Пансіонъ и Гимназію въ Былостокѣ.

Отправясь 12 Августа изъ С. Петербурга чрезъ Псковъ въ Вильну, Господинъ Министръ посѣтилъ въ проездѣ свой чрезъ Динабургъ 17 числа утромъ тамошнюю Гимназію, въ коей производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ, и, оставшись вполне доволенъ отвѣтами учащихъся, равно какъ и найденнымъ въ Гимназіи порядкомъ, благодарилъ Директора и учителей. Послѣ сего, осмотрѣвъ вновь строящееся для Гимназіи зданіе, и посѣтивъ Команданта крѣпости, Его Высочайшее Превосходительство въ 6 часовъ по полудни отправился въ дальнѣйшій путь, и прибылъ въ Вильну на другой день.

19 числа представленные были Господину Министру находящіеся въ Вильнѣ Чиновники Гражданскаго вѣдомства, Медико-Хирургической Академіи, управленія Бѣлорусскаго учебнаго Округа, Ценсурнаго Комитета и Обсерваторіи, а равно Директоры и Инспекторы первой и исправляющій должности Директора Инспекторы второй Виленской Гимназіи. Въ 12-ть часовъ Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Г. Виленскимъ Военнымъ Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ, въ сопровожденіи Гражданскаго Губернатора, Управляющаго Бѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ Помощника Попечителя и другихъ чиновниковъ, прибыли въ первую Виленскую Гимназію, гдѣ на дворѣ оной собраны были всѣ чиновники и ученики какъ сей Гимназіи, такъ и Базиліанскаго Уѣзднаго Училища, въ сложномъ числѣ 730 человекъ. По принятіи рапорта отъ Директора Устинова, Господинъ Министръ обратился къ представленнымъ Его Высочайшему Превосходительству Помощникомъ Попечителя, Инспектору Гимназіи и учителямъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ образованія и времени службы, благодарилъ ихъ за усердное исполненіе своихъ обязанностей, пріобрѣтшее Виленскимъ учебнымъ заведеніямъ милостивое одобреніе Государя Императора, при Высочайшемъ посѣщеніи оныхъ въ минувшемъ году, и въ краткихъ словахъ указавъ на важность призванія наставниковъ юношества въ семь кратъ, обращающемъ на себя особенное вниманіе Правительства, присовокупилъ, что прибылъ сюда съ намереніемъ удостовѣриться въ правильномъ ходѣ ученія, пополнить недостатки, если какіе окажутся и дать публичному воспитанію въ здѣшнихъ заведеніяхъ быстрѣйшее направленіе къ высокой предназначенной Правительствомъ цѣли. За симъ Господинъ Министръ обошелъ по рядамъ учащихъся, обращая ко многимъ изъ нихъ съ вопросами и внод-

ВІАДОМОСЦІ КРАЈОВЕ.

Вильно.

Въ drugiej połowie zeszłego Sierpnia i na początku teraźniejszego Września, Szkolne Zakłady Okręgu Białoruskiego były uszczęśliwione odwiedzeniem Jasnienia Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia. W przeciągu tego czasu Pan Minister raczył obejrzeć: Gimnazjum Dyneburskie, oba Wileńskie ze Szlacheckim Pensyonem i wszystkie zakłady szkolne, w Wilnie znajdujące się, Gimnazjum Grodzieńskie ze Szlacheckim Pensyonem, Grodzieński Wzorowy Pensjonat i Gimnazjum w Białym-Stoku.

Wyjechawszy 12-go Sierpnia z S. Petersburga przez Pskow do Wilna, Pan Minister odwiedził w swym przejeździe przez Dyneburg, dnia 17-go zrana tameczne Gimnazjum, w którym doświadczał uczniów we wszystkich klassach, i, będąc zupełnie zadowolony z odpowiedzi uczących się, równie jak ze znalezionego w Gimnazjum porządku, dziękował Dyrektorowi i Nauczycielom. Potem, obejrzawszy nowo wznoszącą się budowę dla Gimnazjum i odwiedziwszy Komendanta twierdzy, Jasnienie Wielmożny Minister o godzinie szóstej wieczorem udał się w dalszą podróż, i nazajutrz przybył do Wilna.

Dnia 19-go przedstawiani byli Panu Ministrowi znajdujący się w Wilnie Urzędnicy Władz Cywilnych, Akademii Medyko-Chirurgicznej, Zarządu Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Komitetu Cenzury i Obserwatorium, również Dyrektor i Inspektor pierwszego i Sprawujący obowiązki Dyrektora Inspektor drugiego Gimnazjów Wileńskich. O południu Pan Minister razem z P. Wileńskim Wojennym Gubernatorem Xieciem Dothornukowym, w towarzystwie Cywilnego Gubernatora, Zarządzającego Białoruskim Okręgiem Szkolnym Pomocnika Kuratora i innych Urzędników, przybyli do Pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, gdzie na dziedzińcu zebrani byli wszyscy Urzędnicy i uczniowie, tak tego Gimnazjum, jak i Bazylińskiej Szkoły Powiatowej, w liczbie 730. Po przyjęciu raportu od Dyrektora Ustinowa, Pan Minister obrócił się do przedstawianych sobie przez Pomocnika Kuratora, Inspektora Gimnazjum i Nauczycieli, czyniąc zapytania o miejscu ich kształcenia się i czasie służby, dziękował za gorliwe pełnienie swych obowiązków, które zjednało dla wileńskich zakładów Szkolnych łaskawą pochwałę Cesarza Jego Mości, przy Najwyższem ich odwiedzeniu roku przeszłego, i, w krótkich wyrazach opowiedziawszy ważność powołania nauczycieli młodzi w tym kraju, zwracającym na siebie szczególną uwagę Rządu, dodał, że przybył tu w zamiarze przekonać się o regularnym toku uczenia, dopełnić niedostatki, jeżeli się jakie okażą i nadać publicznemu wychowaniu w tutejszych zakładach bystrzejszy postęp i kierunek do wysokiego, od Rządu zamierzonego celu. Potem Pan Minister przechodził szeregi uczniów, czynił niektórym z nich zapytania i zupełnie został zadowolony z wesołej ich postawy, jednogłośnie i ochędoztwa w odzieniu i dokładnych odpowiedzi; poczem, na zaproszenie P. Wojennego Gubernatora i Dyrektora Gimnazjum, Jasnienie Wielmożny Minister przeszedł do nowo wyporządkowanej sali

нѣ остался доволенъ бодрымъ ихъ видомъ, единообразіемъ и опрятностію одежды и правильностію отвѣтовъ; потомъ, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора и Директора Гимназіи, Его Высочайшее Высочайшее Высочайшее перешелъ во вновь отдѣленную для рисовальнаго класса залу, гдѣ выслушалъ привѣтственные рѣчи, произнесенныя учениками на Русскомъ, Нѣмецкомъ и Латинскомъ языкахъ. По окончаніи рѣчи, сочиненной и произнесенной на Русскомъ языкѣ ученикомъ VII класса Ляховичемъ и заключавшейся словами „*Боже Царя храни*“ всѣ прочіе ученики, собранные на Гимназическомъ дворѣ, раздѣляя чувства, изъясненныя товарищемъ, представителемъ ихъ, единодушно воскликнули ура! Тронутый радушнымъ привѣтствіемъ учащихъ, Господня Министръ изъявилъ имъ признательность свою и благодарилъ Директора Устинова за найденный въ Гимназіи порядокъ и хорошее во всѣхъ отношеніяхъ устройство.

Изъ первой или Губернской Гимназіи Господинъ Министръ отправился въ половинѣ второго часа во вторую Виленскую Гимназію, съ ея Благороднымъ Пансіономъ. При входѣ въ рекреационную залу, гдѣ находились всѣ учителя, воспитанники Пансіона съ ихъ гувернерами и приходящіе ученики Гимназіи, представлены были Господину Министру Помощникомъ Попечителя, чинсвоя Гимназіи и Пансіона, коихъ Его Высоконпревосходительство также спрашивало о мѣстѣ ихъ образованія, времени службы и способѣ преподаванія возложенныхъ на нихъ предмѣтовъ. Послѣ сего воспитанникъ Пансіона Игнатій Порако отъ имени своихъ товарищей привѣтствовалъ Господина Министра кратко рѣчью на Русскомъ языкѣ, а воспитанникъ Юндзиль прочелъ сочиненные на сей случай ученикомъ VII класса Осовецкимъ Русскіе стихи. Похваливъ изъясненныя въ этихъ привѣтствіяхъ чувства, Его Высоконпревосходительство обошелъ по рядамъ Пансіонеровъ и обращался ко многимъ изъ нихъ съ разными вопросами, на которые они отвѣчали радушно и правильно; потомъ Господинъ Министръ обозрѣвалъ всѣ принадлежности Пансіона, какъ то: учебныя пособія, классныя комнаты, дортуары, больницу, кухню, баню, и присутствовалъ при обѣденномъ столѣ воспитанниковъ. При выходѣ изъ Пансіона, Его Высоконпревосходительство изъявилъ исправляющему должность Директора онаго Инспектору Бакстеру совершенную признательность за отличное во всѣхъ отношеніяхъ устройство сего заведенія.

20 числа Господи́нъ Министръ осматривалъ первую Виленскую Гимназію въ подробности и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ ея по тѣмъ предметамъ, кои въ тотъ день преподавались въ нихъ. а именно: въ первомъ классѣ по Русскому языку, во II по Латинскому, въ III по Русской Исторіи, въ IV по Географіи, въ V по Всеобщей Исторіи и въ VI по Латинскому языку; при чемъ Его Высочайшее Превосходительство самъ предлагалъ ученикамъ многіе вопросы и впослѣдствіи остался довольнымъ правильностію отвѣтовъ ихъ; въ особенности же по Русскому языку и Всеобщей Исторіи, изъ коихъ по послѣднему предмету отличился предъ прочими ученикъ V класса Феликсъ Адамовичъ. Сверхъ сего ученики V и VI классовъ, по приказанію Господина Министра, декламировали Русскіе стихи: Правильное чтеніе ихъ и чистое произношеніе самыхъ трудныхъ выраженій, служили лучшимъ удостовѣреніемъ того навыка, какой пріобрѣли уже питомцы здѣшнихъ учебныхъ заведеній въ языкъ общаго ихъ отечества. Оставляя Гимназію, Господи́нъ Министръ снова благодарилъ Директора Устинова за успѣхи учениковъ, кои, по отзыву Его Высочайшаго Превосходительства, превзошли Его ожиданія.

Въ славящій день Воскресеніе, лучшіе по поведенію и успѣхамъ ученики первой Виленской Гимназіи, въ числѣ 200 человекъ представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ вручивъ ученикамъ, окончившимъ въ минувшемъ учебномъ году полный курсъ Гимназическаго ученія, назначенныя имъ серебряныя медали, Его Высочайшее Превосходительство общалъ одного изъ нихъ ученика Ляховича принята на казенное содержаніе въ высшее учебное заведеніе, а ученика Цивинскаго, согласно желанію его посвятить себя изученію медицины, поручилъ попеченію Президента Виленской Медико-Хирургической Академіи, который и изъявилъ готовность принять его въ сіе заведеніе также на казенное содержаніе. Потомъ Господинъ Министръ благодарилъ представленныхъ ему учениковъ за благойравное поведеніе ихъ и прилежаніе къ наукамъ, и въ краткихъ, но сильныхъ выраженіяхъ объяснилъ имъ ту пользу, какую можетъ доставить въ будущемъ ихъ назначеніи, предлагаемое имъ Правитель-

rysunkow, gdzie słuchał mów witalnych, mianych przez uczniów, w językach Rosyjskim, Niemieckim i Łacińskim. Po skończeniu mowy, napisanej i mianej w języku Rosyjskim przez ucznia VII-mej klasy, Lachowicza, zakończonej wyrazami „*Boże Króla zachowaj!*“, wszyscy inni uczniowie, na gimnazyalnym dziedzińcu zebrani, dzieląc uczucia, wynurzone przez towarzysza, ich reprezentanta, jednogłośnie wykrzyknęli *ura!* Wzruszony radością powitaniem uczniów, Pan Minister oświadczył im swą wdzięczność i dziękował Dyrektorowi Ustinowi za znalezione w Gimnazjum porządki i dobre we wszystkich względach urządzenie.

Z pierwszego czyli Gubernialnego Gimnazyum, Pan Minister udał się o pół do wtórej, do drugiego Gimnazyum Wileńskiego z jego Szlachetnym Pensyonem. Przy wejściu dosali rekreacyjnej, w której się znajdowali wszyscy Nauczyciele, wychowawcy Pensyonu, ze swymi Guwernerami i przychodzący uczniowie Gimnazyum, byli przedstawiani Panu Ministrowi przez Pomocnika Kuratora, Urzędnicy Gimnazyum i Pensyonu, u których Jaśnie Wielmożny Minister również rozpytywał się o miejscni sposobienia się, czasie służby i sposobie wykładania poruczonych im przedmiotów. Potem uczeń Pensyonu, Ignacy Porako, w imieniu swych towarzyszków, powitał Pana Ministra krótkiem przemówieniem w języku Rossyjskim, a uczeń Jundziłł przeczytał ułożone z tej okoliczności przez ucznia VII klasy Osowieckiego wiersze Rossyjskie. Pochwaliwszy wyrażone w tych powitanjach uczucia, Jaśnie Wielmożny Minister przechodził szeregi pensyonarzy i wielom z nich czynił rozmaite pytania, na które z radością dokładnie odpowiadali; potem Pan Minister oglądał wszystkie przynależności Pensyonu, jako: pomoce naukowe, sale lekcyjne, izby sypialne, izbę chorych, kuchnię, łaźnię i był obecnym obiadowi uczniów. Przy wyjściu z Pensyonu Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył sprawującemu obowiązek Dyrektora, Inspektorowi tego Pensyonu, zupełną wdzięczność za odznaczające się we wszystkich względach urządzenie tego zakładu.

Dnia 20-go Pan Minister oglądał pierwsze Gimnazjum Wileńskie we wszystkich szczegółach i czynił doświadczenie uczniów we wszystkich klassach z tych przedmiotów, które dnia tego były w nich wykładane, mianowicie: w klasie I języka Rossyjskiego, w II, Łacińskiemu, w III Historii Rossyjskiej, w IV Geografii, w V Historii Powszechnej i w VI języka Łacińskiego; przyczem Jaśnie Wielmożny Minister sam wiele zadawał uczniom pytań, i zupełnie był zadowolony z dokładnych odpowiedzi, szczególnie zaś z języka Rossyjskiego i Historii Powszechnej, z których w ostatnim przedmiocie odznaczał się przed innymi uczniami V klasy Felix Adamowicz. Nadto uczniowie V i VI klasy, na rozkaz Pana Ministra, deklamowali wiersze Rossyjskie. Dokładne ich czytanie i czystość wymawiania najtrudniejszych wyrazów, posłużyły za najlepsze przekonanie o tém nawyknieniu, którego już nabyli wychowawcy tutejszych zakładów szkolnych w języku wspólnej ich ojczyzny. Opuszczając Gimnazjum, Pan Minister znowu dziękował Dyrektorowi Ustinowi za postępy uczniów, które, podług wyrazów Jaśnie Wielmożnego Ministra, przewyższyły jego oczekiwanie.

Następnego dnia, w Niedzielę, lepsi w prowadzeniu się i naukach uczniowie pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, w liczbie 200, przedstawiani byli Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie oddawszy uczniom, którzy w upływnym roku szkolnym skończyli zupełny kurs nauk Gimnazyalnych, przeznaczone dla nich medale srebrne, Jaśnie Wielmożny Minister obiecał jednemu z nich, Lachowicza, przyjąć na koszt skarbowy do Wyższego Zakładu Szkolnego, a ucznia Cywińskiego, podług chęci jego poświęcenia się naukom medycyny, polecił opiece Prezydenta Wileńskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej, który też oświadczył gotowość przyjęcia go do tego zakładu, także na koszt skarbowy. Potem Pan Minister dziękował przedstawianym uczniom za obyczajne ich sprawowanie się i pilność do nauk, i w krótkich, lecz mocnych, wyrazach, wyłożył im te korzyści, które może dać w przyszłym ich przeznaczeniu dające się im przez Rząd gruntowne ukształcenie, i konieczność bezwarunkowej uległości ustanowionym nad nimi Zwierzchnikom, których wszystkie dzia-

ством прочное образование и необходимость безусловнаго повиновения поставленным надъ ними начальникамъ, коихъ всѣ дѣйствія и требованія стремятся единственно къ тому, чтобы вести питомцевъ своихъ по пути правому и содѣлать ихъ полезными слугами Царю и отечеству. Въ тотъ же день Господинъ Министръ обзрѣвалъ Виленскую Астрономическую Обсерваторію и зданія Медико-Хирургической Академіи.

22 Августа въ Высочайше торжественный день коронаціи Его Императорскаго Величества Господинъ Министръ принималъ поздравленіе отъ всѣхъ находящихся въ Вильнѣ чиновниковъ, а за сѣмъ Виленское Еврейское Общество чрезъ Кагалныхъ членовъ своихъ поднесло Его Высочайшему Превосходительству, составленный по предложенію Г-на Военнаго Губернатора Князя Долгорукова, формальный Актъ, по силѣ коего общество сіе, убѣдивъ въ пользѣ публичнаго воспитанія, постановило въ ознаменованіе настоящаго торжества и прибытія въ Вильну Господина Министра, жертвовать ежегодно по 1250 руб. сереб. на учрежденіе въ Вильнѣ особеннаго узкаго училища для образованія Евреевъ.

На слѣдующій день, т. е. 23 Августа Господинъ Министръ осматривалъ вторую Виленскую Гимназію и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной по предметамъ тѣхъ преподавателей, кои присутствовали въ классахъ, а именно въ I классѣ по Географіи, во II по Алгебрѣ, въ III по Русскому языку, въ IV по Всеобщей Исторіи, въ V по Русской словесности и въ VI по Математикѣ, преподаваемой на языкѣ Французскомъ. — И здѣсь, какъ въ первой Гимназіи, Господинъ Министръ самъ предлагалъ воспитанникамъ вопросы, и остался совершенно доволенъ оказанными ими успѣхами, равно какъ и чистымъ Русскимъ произношеніемъ ихъ; въ особенности жетѣмъ соревнованіемъ и приличіемъ въ пріемахъ, коими отличаются воспитанники сего заведенія. По отбытіи изъ второй Гимназіи Его Высочайшему Превосходительству, вторично поблагодаривъ управляющаго оною Инспектора Бакстера, посѣтилъ Виленскій Образцовый Пансіонъ для воспитанія благородныхъ дѣвицъ, содержимый Дворянами Рабцевичами, съ пособіемъ отъ казны. — Въ рекреационной залѣ, гдѣ собраны были всѣ налицыя пансіонерки въ числѣ 17, одна изъ нихъ дѣвица Сандецкая, отъ имени совоспитанницъ своихъ, приветствовала Господина Министра краткою рѣчью на Русскомъ языкѣ. Такъ какъ въ пансіонѣ семь, за переводомъ онаго въ новое помѣщеніе и не прибытіемъ по сему случаю большей части воспитанницъ, уволенныхъ на вакацію, ученіе еще не началось, то Господинъ Министръ не производилъ испытанія; въ удостовѣреніе же успѣховъ воспитанницъ въ отечественномъ языкѣ, онѣ декламировали наизусть Русскіе стихи, и Его Высочайшему Превосходительству остался вполне доволенъ правильною декламаціею ихъ и безошибочнымъ произношеніемъ; послѣ сего Господинъ Министръ обзрѣлъ классныя комнаты, дортуары, столовыя и больничныя Пансіона и благодарилъ содержателей за соотвѣствующее, утвержденному для ихъ заведенія положенію, устройство онаго и заведенный въ немъ во всѣхъ отношеніяхъ отличный порядокъ.

24 числа воспитанники Виленскаго Благороднаго Пансіона представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ Его Высочайшему Превосходительству изволилъ распрашивать многихъ изъ нихъ о разныхъ предметахъ, и остался доволенъ отвѣтами ихъ. Въ тотъ же день въ два часа по полудни, посѣтивъ вовсе неожиданно Благородный Пансіонъ, Господинъ Министръ нашелъ оный во всѣхъ отношеніяхъ въ надлежащемъ порядкѣ и приказалъ собрать такъ называемые параллельные классы по Французскому языку. На произведенномъ въ семь классовъ имъ самимъ испытаніи, воспитанники оказали удовлетворительные успѣхи, за что Его Высочайшему Превосходительству изъяснилъ имъ свое удовольствіе и снова благодарилъ Инспектора Бакстера. — Въ 5 часовъ по полудни Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Княземъ Долгоруковымъ, отправился въ Гродно, куда и прибыли 25 числа.

На другой день принявъ Дворянство Гродненской Губерніи, всѣхъ Гражданскихъ и училищныхъ Чиновниковъ, Господинъ Министръ въ первомъ часу отправился съ Г. Генералъ-Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ и въ сопровожденіи главнѣйшихъ сановниковъ для обзрѣвія Гродненской Губернской Гимназіи и Благороднаго при оной Пансіона. Въ первой всѣ ученики въ числѣ 220 были поставлены въ Гимназическую залу. Господинъ Министръ обойдя рады ихъ и обратясь къ нѣкоторымъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ рожденія и времени поступленія въ Гимназію, осматривалъ потомъ классное помѣ-

щеніе и требованія дѣлаютъ единственно до того, чтобы своихъ воспитанцевъ проводить дорогою правую и учинить ихъ полезными слугами Монарше и отечеству. Того жъ дня Pan Minister oglądał Wileńskie Obserwatorium Astronomiczne i budowy Akademii Medyko-Chirurgicznej.

Dnia 22-go Sierpnia, w dniu Wysokiej Uroczystości, Koronacyi Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości, Pan Minister przyjmował powinszowania od wszystkich znajdujących się w Wilnie urzędników, a potem Wileńska Gmina żydowska przez swoich członków kahalnych złożyła Jaśnie Wielmożnemu Ministrowi, sporządzony na przełożenie P. Wojennego Gubernatora Xięcia Dołhorkowa, Akt formalny, na mocy którego gmina ta, przekonawszy się, o pożytku publicznego wychowania, postanowiła dla oznaczenia tej Uroczystości i przybycia do Wilna Pana Ministra, składać coroczną ofiarę po 1,250 rubli srebrem, na założenie w Wilnie osobnej Szkoły Powiatowej dla kształcenia żydów.

Nazajutrz, to jest 23-go Sierpnia, Pan Minister oglądał drugie Gimnazjum Wileńskie i czynił examina we wszystkich jego klassach, z przedmiotów tych Nauczycieli, którzy obecni byli w klassach, a mianowicie w I klassie z Geografii, w II z Algebry, w III z Języka Rosyjskiego, w IV z Historii Powszechnej, w V z Literatury Rosyjskiej i w VI z Matematyki, w języku francuskim wykładanej. I tu, jak w Gimnazjum pierwszym, Pan Minister sam czynił uczniom pytania i był zupełnie zadowolony z okazanych przez nich postępów, równie, jak i z czystego ich wymawiania Rosyjskiego; szczególnie zaś z tego spółubiegania się i przystojności w obcowaniu, którym odznaczają się uczniowie tego zakładu. Po oddaleniu się z drugiego Gimnazjum, Jaśnie Wielmożny Minister, powtórnie podziękowawszy Zarządzającemu niem Inspektorowi Biaksterowi, odwiedził Wileński Pensyon Wzorowy dla wychowania Panien Szlacheckich, utrzymywany przez Dworzan Rabcewiczów, z pomocą ze Skarbu. W sali rekreacyjnej, gdzie się znajdowały zebrane wszystkie, przybyłe już pensyonarki, w liczbie 17, jedna z nich, Panna Sandecka, w imieniu swoich spółtowarzyszek, powitała Pana Ministra krótką przemową w języku Rosyjskim. Ponieważ w Pensyonie tym, z przyczyny jego przeniesienia do nowego lokalu i nieprzybycia dla tej okoliczności większej części uczennic, na wakacje uwolnionych, nauki jeszcze nie były rozpoczęte, przeto Pan Minister nie czynił examinu; dla okazania zaś postępów w języku ojczystym, uczennice deklamowały z pamięci Ruskie wiersze, a Jaśnie Wielmożny Minister został zupełnie zadowolony z dokładnej ich deklamacyi i bezomyłkowego wymawiania; poczem Pan Minister obejrzał pokoje lekcyjne, sypialne, jadalne i chorobni Pensyonu, i dziękował utrzymującym za odpowiadające utwierdzonej dla ich zakładu ustawie urządzenie i za znalezione we wszystkich względach odznaczający się porządek.

Dnia 24-go, wychowawcy Wileńskiego Pensyonu Szlacheckiego byli przedstawiani Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie Jaśnie Wielmożny Minister u wielu z nich raczył rozpytywać się o różnych przedmiotach i z odpowiedzi był zadowolony. Tegoż dnia o godzinie wtorej z południa, odwiedzwszy zupełnie niespodziewanie Pensyon Szlacheckiy, Pan Minister znalazł go we wszystkich względach w należytym porządku i rozkazał zebrać tak nazywane klasy parallelne języka francuzkiego. Na czynionym w tej klassie examinie, wychowawcy okazali postępy zaspakajające, z czego Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył im swoje zadowolenie i znowu dziękował Inspektorowi Biaksterowi. O godzinie piątej z południa, Pan Minister razem z Xięciem Dołhorkowym wyjechał do Grodna, dokąd przybyli dnia 25-go.

Nazajutrz po przybyciu przyjąwszy Dworzeństwo Gubernii Grodzieńskiej, wszystkich Cywilnych Szkolnych Urzędników, Pan Minister o godzinie pierwszej udał się z P. Jenerał-Gubernatorem Xięciem Dołhorkowym i w towarzystwie Główniejszych Urzędników dla obejrzenia Grodzieńskiego Gimnazjum Gubernialnego i Szlacheckiego przy nim Pensyonu. W Gimnazjum wszyscy uczniowie, w liczbie 220, byli uszykowani w sali Gimnazyalnej. Pan Minister przechodził szeregi i uczyniwszy niektórym zapytania, o miejscu ich urodzenia i czasie wejścia do Gimnazjum, oglądał potem pomieszczenie klass, bibliotekę i gabinet fizyczny. Z Gimna-

щеніе, бібліотеку и физическій кабинетъ. Изъ Гимназіи, перейдя въ Благородный Пансіонъ, гдѣ воспитанники собраны были въ рекреационной залѣ, Его Высокопревосходительство обозрѣлъ въ подробности всѣ помѣщенія Пансіона, а потомъ изволилъ присутствовать при обѣдѣ Пансіонеровъ, въ продолженіи коего ласково разговаривалъ съ многими изъ воспитанниковъ. При отбытіи изъ Гимназіи Господинъ Министръ благодарилъ Директора и Инспектора оной за найденный какъ въ Гимназіи, такъ и въ Пансіонѣ порядокъ и хорошее устройство.

Послѣ того Господинъ Министръ посѣтилъ новоучрежденный въ Гроднѣ Образцовый для воспитанія дѣвицъ Пансіонъ Г-жи Савичевой, и оставшись совершенно доволенъ хорошимъ устройствомъ оного, изъявилъ содержательницѣ свою благодарность; сопровождавшимъ же Его Высокопревосходительство Предводителю Дворянства и нѣкоторымъ изъ Почетнѣйшихъ Дворянъ объяснилъ пользу сего заведенія для здѣшняго края.

27 Августа Господинъ Министръ снова посѣтилъ Гимназію и въ продолженіи трехъ часовъ производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной. Его Высокопревосходительство особенно остался доволенъ успѣхами учениковъ по Русскому языку и словесности, а также въ IV классѣ по языку Латинскому, и снова благодарилъ Директора за хорошее состояніе Гимназіи и Благороднаго Пансіона.

28 Августа Господинъ Министръ прибылъ въ Бѣлостокъ и въ тотъ же день изволилъ обозрѣть тамошнюю Областную Гимназію, въ коей, по случаю воскреснаго дня, не было ученія и ученики собраны были на Гимназическомъ дворѣ по классамъ въ числѣ 430 человекъ. Изъ нихъ ученикъ Шумковский 2-й привѣтствовалъ Его Высокопревосходительство отъ имени своихъ товарищей краткою рѣчью.

Въ слѣдующій день Господинъ Министръ, прибывъ въ Гимназію, производилъ въ теченіи утра испытаніе по всѣмъ классамъ изъ Русскаго языка, Исторіи, Географіи, Математики и Латинскаго языка. Хорошіе вообще успѣхи по всѣмъ предметамъ, и въ особенности въ Русскомъ языкѣ, правильное ихъ произношеніе въ семь послѣднемъ, прямые и непринужденные отвѣты, доказывающіе похвальное между ними соревнованіе, заслужили одобреніе Господина Министра, и Его Высокопревосходительство изъявилъ зато свою благодарность училищному начальству.

Вечеромъ тогоже числа нѣкоторые изъ учениковъ Бѣлостокской Гимназіи имѣли счастье въ комнатахъ, занимаемыхъ Господиномъ Министромъ, декламировать, въ присутствіи Г. Генералъ-Губернатора и нѣкоторыхъ посѣтителей, Русскіе стихи и разыграть нѣсколько музыкальных пьесъ ихъ собственнаго сочиненія. Его Высокопревосходительство снова одобрилъ учениковъ милостиво своею похвалою за ихъ успѣхи, прилежаніе и хорошее поведеніе, засвидѣтельствованныя начальствомъ Гимназіи.

30 Августа въ Высочайшій торжественный день тезоименитства Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, Господинъ Министръ изволилъ принимать Дворянство и мѣстное Начальство Бѣлостока. На данный вечеромъ Правителемъ Бѣлостокской Области балъ, были приглашены и нѣкоторые изъ отличнѣйшихъ учениковъ Гимназіи.

1 Сентября, предъ отъѣздомъ своимъ изъ Бѣлостока, Господинъ Министръ изволилъ еще въ послѣдній разъ принять преподавателей и учащихся Гимназіи въ Дворцовомъ саду, и повторилъ имъ отеческія наставленія свои, которыя оставили во всѣхъ чувствъ сильнѣйшей рѣвности къ ихъ обязанностямъ и преисполнили ихъ живѣйшею признательностію къ милостивому обращенію высокаго своего Начальника. Громкія величественныя восклицанія юношества напутствовали Его Высокопревосходительство при отъѣздѣ его изъ Бѣлостока.

2 Сентября Господинъ Министръ возвратился въ Вильну, и на другой день снова посѣтилъ первую Виленскую Гимназію, производилъ испытаніе въ IV и VI классахъ по предметамъ Географіи Россійскаго Государства и Русской словесности, по коимъ учащіеся отвѣчали весьма удовлетворительно; потомъ отправился во вторую Гимназію, гдѣ представлены были старшими воспитанниками Благороднаго Пансіона написанныя ими, по приказанію Его Высокопревосходительства, Русскія сочиненія, имѣвшія одну общую тему: Высочайшее посѣщеніе Вильны Государемъ Императоромъ въ минувшемъ году. Сочиненія сии числомъ 56, представлены были безъ поправокъ учительскихъ, въ томъ самомъ видѣ, какъ они написаны были воспитанниками, съ ихъ ошибками въ расположеніи плана и въ оборотахъ языка. Въ сихъ первыхъ трудахъ питомцевъ Виленскаго Пансіона на поприщѣ Русской словесности, Госпо-

зумъ przeszedłszy do Pensyonu Szlacheckiego, gdzie wychowañcy zebrani byli w sali rekreacyjnej, Pan Minister obejrzał szczególowie cały lokal Pensyonu; a potem raczył byđz obecny przy obiedzie Pensyonarzy, w ciągu którego łaskawie rozmawiał z wielu uczniami. Przy oddaleniu się z Gimnazjum P. Minister dziękował jego Dyrektorowi i Inspektorowi za znaleźiony, tak w Gimnazjum, jako i w Pensyonie, porządek i dobre urządzenie.

Potem Pan Minister odwiedził nowo założony w Grodnie Wzorowy dla wychowania panien Pensyon Pani Sawiczowej, i zostawszy zupełnie zadowolonym z dobrego w nim urządzenia, oświadczył utrzymującej swe podziękowanie; a towarzyszącym, Jaśnie Wielmożny Minister, Marszałkowi Dworzanstwa i niektórym ze znakomitszych Dworzan, wyłożył pożytki tego zakładu dla kraju tutejszego.

Dnia 27-go Sierpnia, Pan Minister znowu odwiedził Gimnazjum i w przeciągu trzech godzin czynił doświadczenie we wszystkich jego klassach. Jaśnie Wielmożny Minister szczególnie był zadowolony z postępu uczniów w Rossyjskim języku i Literaturze, tudzież w IV-ej klassie z języka Łacińskiego, i znowu dziękował Dyrektorowi za dobry stan Gimnazjum i Szlacheckiego Pensyonu.

Dnia 28-go Sierpnia Pan Minister przybył do Białego-Stoku: tegoż dnia raczył oglądać tameczne Obwodowe Gimnazjum, w którym, z powodu dnia niedzielnego, nie było lekcji, a uczniowie byli zgromadzeni na dziedzińcu Gimnazyalnym podług klass, w liczbie 430. Z nich uczeń Szumkowski 2-gi powitał Jaśnie Wielmożnego Ministra w imieniu swych towarzyszy krótką przemową.

Dnia następnego Pan Minister, przybywszy do Gimnazjum, czynił przez cały czas ranny doświadczenia we wszystkich klassach z języka Rossyjskiego, Historji, Jeografii, Matematyki i języka Łacińskiego. Dobre wogółności postępu uczniów we wszystkich przedmiotach, a szczególnie w języku Rossyjskim, dokładne ich wymawianie w tym ostatnim, proste i niewymuszone odpowiedzi, dowodzące chwalebnej między nimi emulacji, zasłużyły na pochwałę Pana Ministra, który oświadczył za to swe podziękowanie Zwierzchności Szkolnej.

Wieczorem dnia tegoż, niektórzy z uczniów Gimnazjum Białostockiego mieli szczęście, na pokojach, przez Pana Ministra zajmowanych, deklamować, w obecności P. Jenerał Gubernatora i niektórych gości, wiersze w języku Rossyjskim i grać kilka muzycznych sztuk swojej kompozycji. Jaśnie Wielmożny Minister znowu ndarował uczniów łaskawą swą pochwałą za ich postępy, pilność i dobre sprawowanie się, przez Zwierzchność Gimnazyalną zaświadczone.

Dnia 30-go Sierpnia, w dniu Wysokiej Uroczystości Imienia Jego Cesarskiej Wysokości Pana Następcy Cesarzewicza, Pan Minister raczył przyjmować Dworzanstwo i miejscową Zwierzchność Białego-Stoku. Na bal dany wieczorem przez Rządzącą Obwodu Białostockiego zaproszeni byli niektórzy z więcej oznaczających się uczniów Gimnazjum.

Dnia 1-go Września, przed odjazdem swoim z Białego Stoku, Pan Minister raczył jeszcze raz ostatni przyjąć Nauczycieli i uczniów Gimnazjum w ogrodzie pałacowym, i powtórzył im ojcowskie swe nauki, które zrodziły we wszystkich uczucie wielkiej gorliwości ku swym obowiązkom i przejęły ich najżywszą wdzięcznością za łaskawe z nimi obejście się Wyokiego Naczelnika swojego. Grzmiące niewymuszone okrzyki młodzieży przeprowadzały Jaśnie Wielmożnego Ministra przy jego odjeździe z Białego-Stoku.

Dnia 2-go Września, Pan Minister powrócił do Wilna, a nazajutrz, odwiedzwszy znowu pierwsze Gimnazjum Wileńskie, czynił doświadczenie w IV tej i VI klassach z przedmiotów Jeografii Państwa Rossyjskiego i Literatury Rossyjskiej, w których uczniowie odpowiadali w sposób całę zaspak jąjący; potem udał się do drugiego Gimnazjum, gdzie okazane mu były przez starszych uczniów Szlacheckiego Pensyonu napisane przez nich na rozkaz Pana Ministra, ćwiczenia w języku Rossyjskim, z jednej spólnej темы, Najwyższego odwiedzenia Wilna przez Cesarza Jego Mości w roku przeszłym. Ćwiczenia te, w liczbie 56 przedstawione były bez poprawek nauczycielskich, tak, jak były napisane przez uczniów, z ich omyłkami w układzie planu i zwrotach języka. W początkowych tych pracach wychowañców Pensyonu Wileńskiego w zawodzie Literatury Rossyjskiej, Pan Minister ze szczególnem zadowoleniem uważał dany im dobry kierunek. W rozmaitych formach, przy mniej-

динъ Министръ съ особеннымъ удовольствіемъ замѣтилъ данное имъ доброе направленіе. Въ разнообразныхъ формахъ, при меньшихъ или большихъ способностяхъ, всѣ они съ детскою откровенностію изложили въ сочиненіяхъ своихъ чувства пламеннаго восторга, порожденнаго въ нихъ Высочайшимъ посещеніемъ и желаніе содѣлаться въ послѣдствіи достойными слугами Царя благодѣтеля. По выбытіи изъ второй Гимназіи, Господинъ Министръ посетилъ частный дѣвичій Пансіонъ Кодежскаго Секретаря Германа. Тамъ въ рекреационной залѣ собраны были всѣ воспитанницы въ числѣ 37, изъ коихъ дѣвицы Багѣнская и Оссолінская привѣтствовали высокаго Гостя краткими рѣчами на Русскомъ и Нѣмецкомъ языкахъ; послѣ чего произведено было испытаніе въ Русскомъ языкѣ и Всеобщей Исторіи, и Господинъ Министръ остался совершенно доволенъ хорошими успѣхами воспитанницъ въ обоихъ сихъ предметахъ, ихъ правильнымъ чистымъ Русскимъ произношеніемъ и Хронологическими свѣдѣніями въ Исторіи, кои сообщены имъ по методу Язвинскаго; въ особенности же обратила на себя вниманіе Его Высокопревосходительства восьмилѣтняя воспитанница Вансовичъ, читавшая басню Крылова Левъ и Лисица и получившая отъ Его Высокопревосходительства подарокъ. По окончаніи испытанія, воспитанницы высшихъ классовъ пропѣли хоромъ при аккомпаниментѣ фортепіано, Народный Гимнъ *Боже Царя храни*, съ сочиненными къ нему Дворяниномъ Кажинскимъ вариациями. При отбытіи изъ Пансіона, Господинъ Министръ объявилъ содержаниемъ оного совершенную признательность свою за данное воспитанницамъ доброе направленіе и успѣхи ихъ въ Русскомъ языкѣ; о чемъ и приказалъ объявить по всему Бѣлорусскому учебному Округу.

4 Сентября въ Воскресеніе, оставшіеся въ Благородномъ Пансіонѣ воспитанники представленные были, по распоряженію Господина Министра, Г-ну Военному Губернатору Князю Долгорукову и возобновили въ его присутствіи чтеніе въ которыхъ написанныхъ ими сочиненій о Высочайшемъ посещеніи Вильны Государемъ Императоромъ. Найдя въ рѣчахъ сихъ тотъ же образъ мыслей и тѣже внушенные воспитанникамъ чувства приверженности къ престолу, кои замѣчены уже были, въ прежде читанныхъ въ Пансіонѣ сочиненіяхъ, Господинъ Министръ изъявилъ питомцамъ и ихъ начальникамъ особенную свою признательность; послѣ чего Пансіонеры, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора, угощаемы были въ Дворцовомъ саду.

На слѣдующій день Господинъ Министръ изволилъ осматривать частный дѣвичій Пансіонъ Серапвилы и таковыя же Пансіоны, содержимыя въ Вильнѣ при дѣвичьихъ монастыряхъ: Греко-Унѣтскомъ Базиліанскъ и Римско-Католическихъ Бернардинокъ, Визитокъ и Бенедиктинокъ, и найдя вездѣ должный порядокъ, остался доволенъ сими заведеніями; въ особенности же Пансіонами Базиліанскъ и Бенедиктинскъ за добрый духъ и за оказанные воспитанницами успѣхи въ Русскомъ языкѣ, за что Его Высокопревосходительство и приказалъ объявить настоятельницамъ сихъ Монастырей свою благодарность.

6 го Сентября въ часъ по полудни всѣ училищныя чиновники, воспитанники Благороднаго Пансіона и ученики обоихъ Виленскихъ Гимназій и Базиліанскаго уѣзднаго училища собраны были передъ Дворцомъ, гдѣ Г. Министръ, вмѣстѣ съ Г. Генералъ Губернаторомъ Княземъ Николаемъ Андреевичемъ Долгоруковымъ, обойдя по рядамъ учащихся, изволилъ проститься съ ними и поручить ихъ особому покровительству Его Сіятельства Князя Долгорукова; послѣ чего давъ краткое наставленіе учащимъ и учащимся, Господинъ Министръ изъявилъ еще разъ свое удовольствіе первымъ и похвалилъ усердіе послѣднихъ. — Въ тотъ же день въ 4½ часа по полудни Его Высокопревосходительство отправился изъ Вильны по тракту въ Митаву.

Со времени образованія въ Россіи Министерства Народнаго Просвѣщенія, западныхъ Губерній Бѣлорусскаго учебнаго Округа (именовавшася прежде Виленскимъ) не были еще посѣщаемы ни однимъ изъ Гг. Министровъ. По сему приѣздъ и трехнедельное пребываніе здѣсь Его Высокопревосходительства останется тѣмъ болѣе незабвеннымъ для всѣхъ учебныхъ заведеній сего Округа, которые имѣли счастье видѣть у себя главнаго своего Начальника. Нѣкоторые изъ сихъ заведеній, какъ то Виленскій Благородный Пансіонъ и Гродненская Гимназія съ Благороднымъ ея Пансіономъ воспріяли свое существованіе подъ его управленіемъ; прочіе же получили совершенное преобразование. Успѣшный ходъ сихъ заведеній и доброе направленіе, данное нравственному воспитанію юности въ духѣ

сихъ или въ высшихъ способностяхъ, wszyscy z dzieciną otwartością opisali w swych utworach uczucie pałającego uniesienia, wzniecone w nich przez Najwyższe odwie-dzenie i chęć stania się w następności godnymi sługami Mo-narchy Dobroczyncy. Po oddaleniu się z drugiego Gimna-zyum Pan Minister zwiedził prywatny Pensyon pa-nien, utrzymywany przez Sekretarza Kollegialnego Her-mana. Tam w sali rekreacyjnej zebrane były wszyst-kie uczennice, w liczbie 37, z których Panny Bagieńska i Ossolinska powitały Dostojnego Gościa krótkimi prze-mowami w językach Rosyjskim i Niemieckim; poczem czynione było doświadczenie w języku Rosyjskim i Hi-storyi Powszechnej, i Pan Minister był zupełnie za-dowolony z dobrych postępów uczenie w obu tych przedmiotach, z prawidłowego i czystego wymawiania Rosyjskiego i z chronologicznych wiadomości w historyi, które wykładano im podług metody Jazwińskiego; szcze-gólniej zaś zwróciła na siebie uwagę Jaśnie Wielmożnego Ministra osmioletnia uczennica Wausowiczówna, któ-ra czytała bajkę Kryłowa Lew i Lisi, i otrzymała od Pana Ministra podarek. Po ukończeniu examinu, uc-zenice klas wyższych śpiewały chorem przy towarzyszeniu fortepianu hymn narodowy: *Boże Króla zachowaj*, z przydaniami do niego waryacjami kompozytcy JP. Ka-żyńskiego. Na wyjściu z Pensyonu Pan Minister oświad-czył utrzymującym zupełną swoją wdzięczność, za dany uczniom dobry kierunek i postęp ich w języku Rosyjskim; o czem też kazał ogłosić po całym Szkolnym Okrę-gu Białoruskim.

Dnia 4-go Września, w Niedzielę, pozostali w Szla-chetnym Pensyonie uczniowie byli przedstawiani, z rozporządzenia Pana Ministra, P. Wojennemu Guber-natorowi Xięciu Dołhorukowu i w jego obecności po-nowili czytanie niektórych ćwiczeń, przez nich napi-sanych o Najwyższym pobycie w Wilnie Cesarza Jego Mości. Znalazszy w nich tenże sposób myślenia i te wpojęne wychowawcom uczucia poświęcenia się dla Tro-nu, które już były dostrzeżone w pierwszej czytanych w Pensyonie pismach, Pan Minister oświadczył wychowawcom ich Nauczycielom szczególną swoją wdzięcz-ność; po czem uczniowie Pensyonu, na wezwanie P. Wojennego Gubernatora, częstowani byli w ogrodzie pałacowym.

Nazajutrz Pan Minister raczył oglądać prywatny pensyon panien Cerenville i także pensyony, utrzy-mywane w Wilnie przez zakonnice przy klasztorach: Greko-Unickim Bazylianek i Rzymsko Katolickim Ber-nardynek, Wizytek i Benedyktynek, i znalazłszy wszę-dzie należyty porządek, był zadowolonym z tych zakła-dów; w szczególności zaś z Pensyonów Bazylianek i Be-nedyktynek, z dobrego ducha i okazanych przez uczennice postępów w języku Rosyjskim, za co Pan Minister roz-kazał oświadczyć Przełożonym tych klasztorów swą wdzięczność.

Dnia 6 Września, o godz. pierwszej z południa, wszys-cy Urzędnicy Szkolni, uczniowie Szlachetnego Pensyonu, uczniowie obu Gimnazyów Wileńskich i Bazylianckiej Szkoły Powiatowej zebrani byli na dziedzińcu pałacowym, gdzie P. Minister razem z P. Jenerał Gubernatorem Niko-lajem Andrzejewiczem Dołhorukowym, przeszedłszy sze-regi uczniów, raczył pożegnać się z nimi i poruczyć ich szczególnej opiece Jaśnie Oświeconego Xięcia Dołhoru-kowa, po czem dawszy krótką naukę nauczycielom i uc-zniom, Pan Minister raz jeszcze oświadczył swoje za-dowolenie pierwszym i pochwalił gorliwość ostatnich. Dnia tegoż o pół do piątej wieczorem Jaśnie Wielmo-żny Minister wyjechał z Wilna traktem do Nitawy.

Od czasu ustanowienia w Rosyi Ministerjum Na-rodowego Oświecenia, Gubernie Zachodnie Białoruskie-go Okręgu Szkolnego (nazwanego dawniej Wileń-skim), nie były jeszcze zwiedzane przez żadnego z PP. Mi-nistrów. A zatem przyjazd i trzytygodniowy pobyt w tym kraju Jaśnie Wielmożnego Ministra zostanie tѣm wię-ciej pamiętnym dla wszystkich szkolnych zakładów tego O-kręgu, które miały szczęście widzieć u siebie Głównego Naczelnika swojego. Niektóre z tych zakładów, jako-to Wileński Pensyon Szlachetny i Gimnazyum Gro-dzieńskie ze swym Szlachetnym Pensyonem wzięły swój początek pod Jego zarządem; inne zaś otrzymały zupeł-ne przekształcenie. Pomysłny postęp tych zakładów i dobry kierunek, dany moralnemu wychowaniu młodzieży w duchu ojczyznym, oraz przywiązanie do Tronu, zasłużyły na zupełną pochwałę Jaśnie Wielmożnego Ministra. Po-

отечественномъ и привязанности къ престолу, заслужили полное одобрѣніе Господина Министра. Одобрѣніе это составляетъ самую лестную награду для всѣхъ чиневъ училищнаго сословія Вѣлорусскаго Округа за труды, ими доселѣ подъятыя, и вмѣстѣ послужить сильнѣйшимъ поощреніемъ къ вѣдшему усугубленію усердія ихъ на будущее время; милостивое же и отеческое обращеніе Его Высокопревосходительства съ учащимися возбудило въ нихъ послѣднихъ чувства живѣйшей радости и искреннѣйшей признательности къ Высокому ихъ Начальнику.

Предъ отъѣздомъ своимъ Господинъ Министръ изъяснилъ письменно признательность свою Управляющему Вѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ помощнику попечителя за, постоянное и просвѣщенное усердіе его къ пользамъ сего Округа, и поручилъ ему объявить удовольствіе Его Высокопревосходительства всѣмъ чиновникамъ осматрѣнныхъ имъ учебныхъ заведеній, за найденный въ нихъ порядокъ, отличные успѣхи учениковъ и хорошее направленіе ихъ нравственности.

Санктпетербургъ, 5-го Сентября.

Государь Императоръ, выѣхавъ изъ Крейта въ ночи съ 15-го на 16-е число, прибылъ благополучно въ Мюнхенъ 16-го числа въ пять часовъ утра.

17-го, Его Величество въ шесть часовъ утра отправился, для посѣщенія Короля Виртембергскаго, въ Фридерихсгафенъ, замокъ Его Величества на берегу Констанскаго Озера, куда и прибылъ того же числа въ одиннадцать часовъ вечера. Пробывъ 18 число съ Королемъ и Августайшею Его Фамиліею Его Величество, того же числа, въ одиннадцать часовъ вечера, отправился въ Аугсбургъ.

20-го числа, въ Аугсбургѣ, Государь Императоръ въ сопровожденіи Короля Баварскаго, присутствовалъ при вступленіи войскъ въ лагерь, и изволилъ кушать съ Его Величествомъ Королемъ, у Принца Карла, брата Его Величества Короля, начальствующаго собраннѣйшимъ корпусомъ; на семь обѣдъ находились всѣ Генералы и Полковники, принадлежащіе къ собраннѣйшимъ войскамъ, равно и свиты Ихъ Величествъ.

Въ Аугсбургѣ, 21-го числа Августа, въ Воскресенье, Государь Императоръ, вмѣстѣ съ Его Величествомъ Королемъ Баварскимъ, изволилъ присутствовать у церковнаго парада войскъ, собраннѣйшихъ въ лагерь, послѣ чего, возвратясь въ городъ, изволилъ отправиться, въ третьемъ часу по полудни, чрезъ Нирнбергу въ Веймаръ, куда и прибылъ благополучно 23 числа, въ десять часовъ утра.

Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ продолжаетъ употреблять Эмскія минеральныя воды, которыя приносятъ Его Высочеству ощутительную пользу. Здоровье Государя Цесаревича находится теперь въ удовлетворительномъ состояніи.

6-го Августа, день рожденія Его Императорскаго Высочества Великой Княжны Маріи Николаевны, былъ празднованъ въ Эмсѣ слѣдующимъ образомъ:

Поутру, въ шесть часовъ, при пробужденіи Государя Цесаревича, хоръ военной музыки, прибывшій изъ Кобленца, по распоряженію тамошняго военнаго начальства, привѣтствовалъ Его Императорское Высочество, Русскимъ народнымъ гимномъ: „*Боже! Царя Храни.*“ Всѣ находящіеся здѣсь Русскіе приглашены были къ обѣденному столу Герцогини Нассауской, на коемъ изволилъ присутствовать Государь Цесаревичъ. При наступленіи ночи, публичный садъ и берега рѣки Ланы были отлично иллюминированы разноцвѣтными огнями, между коими горѣли Императорскій Россійскій гербъ и вензельное имя Ея Высочества Великой Княжны. Окрестныя горы были освѣщены кострами. Два хора музыки, одинъ разѣзжавшій по рѣкѣ въ иллюминированной лодкѣ, а другой въ саду; попеременно играли для удовольствія собравшейся изъ окрестностей многочисленной публики. Въ заключеніе былъ сожженъ фейерверкъ. Прекрасная погода благоприятствовала сему празднику.

7-го Августа поутру, Его Высочество ѣздила въ Кобленцъ, куда изволила прибыть, для свиданія съ Государемъ Цесаревичемъ, Принцесса Оранская, Ея Императорское Высочество Великая Княгиня Анна Павловна, на пути своемъ изъ Теплица въ Гагу. Въ шестомъ часу по полудни, Государь Цесаревичъ, простившись съ Ея Высочествомъ, возвратился въ Эмсѣ. (С. П.)

Высочайшею Грамотою отъ 17 (29) Іюля Командиръ крѣпости Замосцья, Инженеръ-Генераль-Майоръ *Трузсонъ 2 й*, Всемилостивѣе пожалованъ Ка-

чиwała та stanowi najchlubniejszą nagrodę dla wszystkich Członków Szkolnego Zgromadzenia Okręgu Białoruskiego, za pracę przez nich dotąd podjętą, i razem posłuży dzielną pobudką do tѣmъ większego natężenia swej gorliwości w czasie przyszłym; a łaskawe i rodzicielskie obejście się Pana Ministra z uczniami, wzbudziło w tych ostatnich uczucia najżywszej radości i najszczerzej wdzięczności ku Wysokiemu ich Naczelnikowi.

Jaśnie Wielmożny Minister przed odjazdem oświadczył przez pismo swą wdzięczność Zarządzającemu Białoruskim Szkolnym Okręgiem Pomocnikowi Kuratora, za stateczną i światłą jego gorliwość o dobro tego Okręgu i porucił mu oświadczyć swe zadowolenie wszystkim Urzędnikom obejmujących przezeń zakładów szkolnych, za znaleziony w nich porządek, odznaczające się postępy uczniów i dobry kierunek ich moralności.

Sanct-Petersburg, 5-go Września.

Cesarz Jego Mość, wyjechawszy z Kreuth w nocy z dnia 15 go na 16 ty, szczęśliwie przybył do Monachium dnia 16-go o piątej zrana.

Dnia 17-go, Najjaśniejszy PAN o godzinie szóstej zrana wyjechał, dla odwiedzenia Króla Wirtemberskiego, do Friderichshafen, zamku Królewskiego nad brzegiem jeziora Konstancyjskiego, dokąd przybył dnia tegoż o jedenastej w nocy. Przepędziwszy dzień 18 z Królem i Najjaśniejszą Jego Familią, Cesarz Jego Mość dnia tegoż, o jedenastej w nocy, wyjechał do Auszpurga.

Dnia 20-go, w Auszpurgu, Cesarz Jego Mość w towarzystwie Króla Bawarskiego, był obecnym przy wejściu wojsk do obozu, i raczył bydz na obiedzie z Królem Jego Mością, u Xięcia Karola, brata Królewskiego, dowodzącego Korpusem zebrannym; na tym obiedzie znajdowali się wszyscy Jenerałowie i Półkownicy, należący do wojsk zebranych; również i orszak Najjaśniejszych, Cesarza i Króla Ich Mość.

W Auszpurgu, dnia 21-go Sierpnia, w Niedzielę Cesarz Jego Mość, razem z Najjaśniejszym Królem Bawarskim, raczył znajdować się na paradzie kościelnej wojsk, w obozie zgromadzonych, potem wróciwszy do miasta, raczył wyjechać, o godzinie trzeciej z południa, przez Norymbergę do Weimaru, dokąd szczęśliwie przybył dnia 23, o dziesiątej zrana.

Cesarzewicz Następca używa jeszcze wód mineralnych w Ems, które widoczna przynoszą Jego Wysokości pomoc. Zdrowie Cesarzewicza Jego Mości znajduje się teraz w stanie zaspakajającym.

Dnia 6-go Sierpnia, dzień urodzin Jej Cesarskiej Wysokości WIELKIEJ Xiężniczki MARYI NIKOLAJEWNY, obchodzony był w Ems sposobem następującym:

Zrana, o godzinie szóstej, za obudzeniem się Cesarzewicza Jego Mości, chor muzyki wojskowej, z Koblentzu przybyły, z rozporządzenia tamecznej Zwierzchności wojskowej, powitał Jego Cesarską Wysokość, hymnem Narodowym Ruskim: „*Boże Króla zachowaj!*“ Wszyscy znajdujący się tu Rosyianie zaproszeni byli na obiad do Xiężny Nassauskiej, na którym raczył się znajdować Cesarzewicz Jego Mość. Za nadejściem nocy, ogród publiczny i brzegi rzeki Lany były pięknie oświecone różnobarwnemi ogniami, między którymi jaśniały Cesarski herb Rosyjski i Cyfra Jej Wysokości WIELKIEJ Xiężniczki. Góry okoliczne oświecone były gorejącemi stosami drzewa. Dwa chory muzyki, jeden przejeżdżający się po rzece w illuminowanej łodzi, a drugi w ogrodzie, na przemian grały dla zabawienia licznie zgromadzonej z okolic publiczności. Na zakończenie spalony był fajerwerk. Piękna pogoda sprzyjała tej uroczystości.

Dnia 7-go Sierpnia, Jego Wysokość jeździł do Koblenz, dokąd raczył przybydz, dla widzenia się z Cesarzewiczem Jego Mością, Xiężną Oranii, Jej Cesarską Wysokość WIELKĄ Xiężną ANNA PAWLOWNA, po drodze z Töplitz do Hagi. — O godzinie szóstej z południa, Cesarzewicz Jego Mość, pożegnawszy się z Jej Wysokością, do Ems powrócił. (P. P.)

Przez Najwyższy Dyplomata, 17-go (29) Lipca, Dowódzca Twierdzy Zamościa, Jenerał-Major Inżynier i *Truzson 2 gi*, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Or-

валеромъ Ордена Св. Анны первой степени, Императорскою Короною украшеннаго.

— Высочайшею Грамотою, 23-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Александра Невскаго, Тайный Совѣтникъ Сенаторъ Челішевъ.

— Высочайшими Грамотами 17-го Іюля Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Начальникъ 4-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Лейтенантъ Шабельскій, и Св. Станислава 1-й степени: Генераль-Маіоры: Командиръ 1-й бригады 10-й Пѣхотной дивизіи, Мисевскій и Военный Полицимейстеръ Дѣйствующей Арміи Стороженко.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ГЕРМАНІЯ,
Веймаръ, 7-го Сентября.

Гр. Розенъ ординарсъ-офицеръ Короля Шведскаго, прибылъ сюда и немедленно отправился въ Веймаръ къ Его Величеству Императору.

— Очевидцы не находять словъ къ описанію умиленной сцены при встрѣчѣ вчерашняго числа Его Величества Императора съ Великимъ Княземъ Наслѣдникомъ. Его Высочество сѣдла изъ Эрфурта, на чѣсѣ отъ Веймара остановился въ гостиницѣ Ней-Валлендорфъ, и одѣвшись ожидалъ Императора. Какъ только показался экипажъ Государя, Великій Князь тотчасъ отправился пѣшкомъ на встрѣчу Августѣйшему своему Отцу. Вдругъ Монархъ вышелъ изъ экипажа и бросился въ объятія своего любезнаго сына, видимо утѣшаясь северными его здоровьемъ.

9-го Сентября.

Государь Императоръ Всероссійскій, вмѣстѣ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, изволилъ находится вчера и третьяго дня на малой охотѣ; потомъ посетилъ замки Эттерсбургъ и Тиффуртъ, лежащіе близъ столицы, а также музеи: изящныхъ искусствъ и чтенія. Въ семь послѣднемъ Его Величество изволилъ подписать Свое Имя, непосредственно подъ прозваніемъ послѣдне-подписавшагося посетителя.

— Вчера вечеромъ, Государь Императоръ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, также Великимъ Герцогомъ и Герцогинею Веймарскими, изволилъ быть въ театрѣ, на представленіи оперы Обера. Августѣйшій Гость встрѣченъ былъ радостными восклицаніями.

— Сегодня, въ 12 часу, происходилъ на внутреннемъ дворѣ замка, парадъ перваго линейнаго полка. Государь Императоръ Всероссійскій, какъ движеніи, такъ и соответственнымъ обмундированіемъ этого полка остался весьма доволенъ. Всѣ Августѣйшія особы отправляются завтра въ Іену, для пріема Его Величества Государыни Императрицы Всероссійской; но при семь случаѣ не будетъ никакихъ празднествъ, потому, что Государь Императоръ рѣшительно въ оныхъ отказалъ.

— Говорятъ, что Государь Императоръ предполагать 11 ч. выѣхать въ Магдебургъ. (О.Г.Ц.И.)

ФРАНЦІЯ
Парижъ, 4-го Сентября.

Въ сегоднѣшнемъ Мониторѣ опубликовано Королевс. повелѣніе на счетъ учрежденія Епископства въ Алжирѣ. Въ первой статьѣ содержится: „Французскія владѣнія въ Сѣверной Африкѣ составляютъ на предѣ Суффрагальную Діоцезію Эсской Метрополіи; Епископъ имѣетъ свое мѣстопребываніе въ Алжирѣ.“ Вторая: „Изданная въ Римѣ по нашему требованію Булла отъ 9-го Августа 1838 объ учрежденіи и ограниченіи Епископства въ Алжирѣ, утверждена Нами и обыкновеннымъ порядкомъ должна быть опубликована въ Королевствѣ.“ Третья: „Такое утвержденіе и одобреніе нераспространяется однако на заключеніе, формы и выраженія поманутой буллы, которыя суть или могутъ быть противны, конституціонной Хартіи, Государств. Законамъ, свободѣ, также правамъ и постановленіямъ Галликанской церкви.“ Четвертая: „Текстъ Буллы на Латинскомъ и Французскомъ языкахъ, долженъ быть внесенъ въ журналъ Нашего Государственнаго Совѣта и такое внесеніе даже на подлинномъ должно быть скрѣплено собственноручно Нашимъ Генеральнымъ Секретаремъ Государственнаго Совѣта.“

— Изъ Французскихъ портовъ, безпрестанно выходятъ Французскіе корабли назначенные въ Мексиканскій заливъ. 30 ч. пр. м. изъ Рошфорта вышелъ пароходъ *Meteor*, 1-го ч. изъ Бреста пароходъ *Phaeton* а 2-го ч. изъ Тулона ластовая корвета *Caravane*; чтобы присоединиться къ эскадрѣ подъ начальствомъ Адмирала Водена.

деру Св. Анны перваго stopnia, Cesar ską Koronę ozdobionego.

Przez Najwyższy Dyplomata, 23-go Lipca Najtąskawiej mianowany Kawalerem Orderu Sw. Alexandra Newskiego, Radzca Tajny, Senator Czeliszczew.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 17 Lipca, Najtąskawiej mianowani Kawalerami Orderów: Sw. Anny 1-go stopnia, Cesar ską Koronę ozdobionego, Naczelnik 4-ej Lekkiej dywizyi Kawaleryjskiej, Jenerał-Porucznik Szabelski, i Sw. Stanisława 1-go stopnia: Jenerał-Majorowie: Dowódzca 1-ej brygady 10-ej dywizyi Piechoty, Misiewski i Wojenny Policmejster Armii Działającej Storożeniko.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

НѢМЦЫ.
Веймаръ, 7-го Września.

Hrabia Rosen, oficer ordynansowy Króla Jmci Szwedzkiego tu przybył i natychmiast udał się do Belwederu do Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości.

— Świadkowie naoczni nie mogą dostatecznie opisać serdecznego spotkania się Cesarza Jego Mości z WIELKIM KSIĘCIEM NASTĘPCĄ TRONU dnia wczorajszego. WIELKI KSIĄŻE NASTĘPCA, jadąc z Erfurta, zatrzymał się na godzinę drogi od Weimaru, w domu gościnnym Neu-Wallendorf, ubrał się i oczekiwał Cesarza. Jak tylko się ukazał pojazd Jego Cesarzkiej Mości, Jego CESARSKA Wysokość pośpieszył piechotą na spotkanie swojego Dostojnego Ojca. MONARCHA prędko wysiadł z pojazdu, i rzucił się w objęcia ukochanego Syna, ze zdrowia którego mocno zdawał się być uradowanym.

9-го Września.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski, łącznie z CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ TRONU, raczył być wczora i onegdaj na małym polowaniu, i zwiedził zamki Ettersburg i Tieffurt, leżące w bliskości stolicy; był w muzeum pięknych sztuk i w muzeum czytania. W tym ostatnim zakładzie zapisał swe imię, bezpośrednio pod zapisaniem imieniem ostatniego gościa.

— Wczora wieczorem był NAJJAŚNIEJSZY CESARZ z CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ TRONU i Panującą Rodziną w teatrze, na operze Aubera. Okrzyki radośne powitały NAJJAŚNIEJSZEGO GOŚCIA.

— Dziś w południe, pierwszy półk liniowy odhwywał parady na dziedzińcu zamkowym. NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski był nader zadowolony z wykonywanych obrótów i ze stosownego ubrania półku. Wszystkie NAJJAŚNIEJSZE Osoby udają się jutro do Jenu, na przyjęcie NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ Rossyjskiej, nie będzie jednak żadnych uroczystości, gdyż CESARZ Jego Mość wyraźnie tego odmówił.

— Słychać, że NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski, ma 11 b. m., odjechać do Magdeburga. (G.R.K.P.)

FRANCYA.
Paryż, dnia 4-го Września.

Monitor dzisiejszy ogłasza rozkaz Królewski względem założenia Biskupstwa w Algierze. Pierwszy artykuł brzmiał następnie: „Posiadłości Francuzkie w Afryce Północnej, mają odtąd składać Suffraganálną Dycezyą Metropolii Aix; Biskup ma swoją rezydencją w Algierze.“ Drugi art. „Wydana w Rzymie na żądanie nasze pod 9 Sierpnia 1838 r. bulla, względem założenia i ograniczenia Biskupstwa w Algierze, została przez Nas utwierdzona i w zwyczajnej formie ma być ogłoszona w Królestwie.“ Art. trzeci: „Potwierdzenie to i przyznanie nie rozciąga się jednak do myśli, formy i wyrażenia wspomnianej bulli, które są lub być mogą przeciwne Karcie konstytucyjnej, prawom Królestwa, swobodom, oraz prawom i ustawom Kościoła Galikańskiego.“ Artyk. czwarty: „Text bulli ma być w Łacińskim i Francuzkim języku wniesiony do protokółów naszej Rady Stanu i wniesienie to na samym oryginalnie stwierdzone być powinno przez Jenerałnego Sekretarza Rady Stanu własnoręcznie.“

— Nieustannie wypływają z portów francuzkich statki przeznaczone do zatoki Meksykańskiej. Dnia 30 z. m. wypłynął z Rochefort parochod *Meteor*, dnia 1-go z Brest parochod *Phaeton* dn. 2 z Talonu korweta przewozowa *Caravane*, dla przyłączenia się do eskadry Admirała Baudin.

6-го Сентября.

Сегодня вечером или завтра, Короля обратно ожидаютъ изъ Э. Говорятъ, что запутанность Швейцарскихъ дѣлъ, дѣлаетъ необходимымъ присутствіе его въ Парижѣ.

— Съ давнихъ временъ въ Парижѣ незапомнятъ столь сильной бури, какая вчера свирѣствовала въ городѣ. Въ многихъ мѣстахъ ударилъ громъ, ужасный градъ перебилъ окна. Въ Орлеанской галерей (въ Пале Рояль) и въ многихъ такъ названныхъ пассажахъ, перебиты всѣ окна богатыхъ лавокъ.

— Газ. *Semaphore de Marseille* по частному письму изъ Константинополя получаетъ извѣстіе, что 17-го Августа подписанъ торговый трактатъ между Портою, Франціею и Англіею. Порты уничтожаетъ всѣ монополіи и Европейскимъ купцамъ предоставляетъ свобода покупать у кого угодно и по добровольнымъ цѣнамъ. Также Англійскіе и Французскіе товары при перевозѣ чрезъ Турецкую границу, освобождаются отъ всякой пошлины. За то Франція и Англія вновь обещали Порты, что они не дозволить нарушенія Кіутагскаго трактата и не допустить Египетскаго Пашу до возмущенія противу могущества Порты. Такіяжъ увѣренія Порты будто недавно получила также отъ Пруссіи и Австріи. (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 4-го Сентября.

Изъ Туниса, отъ 9-го Августа извѣщаютъ, что, Адмиралъ Стопфордъ посѣтилъ Бея, въ его дворцѣ, гдѣ принять былъ съ обыкновенною церемоніею. Послѣ кофій, Генералъ Консидинъ давалъ закуску. Офицеры Англійской и Французской морской службы, находившійся въ дружескомъ между собою расположеніи, во время пребыванія ихъ въ тамошнемъ портѣ. Начальствуемый Адмираломъ Стопфордомъ флотъ, готовъ былъ къ отплытію на Востокъ.

— Россійскій посолъ, Графъ Понцо ди Борго, выѣдетъ въ деревню, для посѣщенія своихъ знакомыхъ. Гр. Себастьяни, при концѣ этого мѣсяца, поѣдетъ въ Парижъ. (O.G.C.P.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 29-го Августа.

Третьяго дня въ дворцѣ Королевы похищено много вещей на 50,000 реаловъ. При строгомъ обыскѣ комнаты найдены одинъ человекъ, который показалъ себя заступающимъ мѣсто одного Королевскаго служащаго, его друга. Между тѣмъ заперли его въ одну комнату и поставили стражу, которая услышавъ шумъ въ комнатѣ отворила дверь и нашла запертаго плавающего въ крови; онъ произвелъ себя въ грудь ножомъ. Безъсомнѣнія, это былъ воръ.

— Здѣсь будто открытъ заговоръ, имѣвшій цѣлю увести Королеву при возвращеніи ея изъ Карабачеля.

— Слышно, что во дворцѣ будутъ продавать множество лишней мебели и другія вещи, между которыми будто находится много драгоценныхъ вещей со временъ Филиппа V.

Съ Испанскихъ границъ.

Съ Наварскихъ границъ увѣдомляютъ, что Мунагорри получилъ повелѣніе ускорить свой походъ въ Испанію; посему 26 Августа онъ собралъ значительное число своихъ людей, объявилъ имъ, что они чрезъ нѣсколько дней войдутъ въ Испанію.

— По письму изъ Дароки отъ 23 Августа, Кабрера чрезъ Контрерасъ и Мингланілла вступилъ въ провинцію Куэнсы. Полагаютъ, что онъ хочетъ обезпечивать Мадридъ, или вытѣснить Нарваэца изъ Манхи.

— Изъ Сарагоссы пишутъ, что тамъ опасались нарушенія общественного спокойствія. Ожидали туда Генерала Латре. Также получено тамъ изъ Бургоса извѣстіе, что Карлисты подъ начальствомъ Бальмазеды, овладѣли городомъ Пескеира на Дуэръ и взяли въ плѣнъ гарнизонъ состоящій изъ 400 чел. линійныхъ войскъ и 200 національныхъ гвардейцевъ. Власть Пеньяфѣля ушли въ Куэллосъ. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Миланъ, 2-го Сентября.

Вчера происходилъ торжественный въездъ Императора въ нашъ городъ, при многочисленномъ собраніи народа. Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ. (O.G.C.P.)

Ш в е й ц а р і я.

Люцернъ, 4-го Сентября.

Сеймъ въ засѣданіи 3-го Сентября, заключеніе по дѣлу о Людвиѣ Наполеонѣ отсрожилъ на 4 недѣли, и 1 Октября соберется для рѣшенія. (A.P.S.Z.)

ВИДНА. Типографъ А.Марциновскаго. Печатать дозволяется. Сентября 13 д. 1838 г.—Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. Лесъ Бороваскій.

Д н я 6.

Дзиса вѣчеромъ или завтра ожидаютъ Крѳла з по-врѳтемъ з Ен. Мѳв�я, ѳе завиклѳніе Спрѳвы Швѳйцарскѳй, чзѳні конѳечнѳю обѳечнѳю ѳего в Пѳрыѳу.

— Од давнего часу в Пѳрыѳу не памѳятѳя так мо-чней бурѳы, ѳак вѳчѳра розвѳнгѳа сѳѳ над мѳастѳм. Вѳ wielu мѳѳечѳхъ удѳрѳыл пѳѳѳѳ; мо-чнѳй градъ wielkie zrzѳdѳil szkody w oknѳch. W galeryi Орлеѳнскѳй (w Palais-Royal) i w wielu такъ названѳхъ пассаѳахъ po-тлuczony zostѳły wszystkie szklѳ bogatѳхъ sklepѳw.

— Газ. *Semaphore de Marseille*, przez list prywatny z Konstantynopola, mѳiѳla otrzymѳć wiadomoѳć, ѳѳ dn. 17 Sierpnia zawarty zostѳł traktat handlowy, pomiѳdzy Portѳ, Francyѳ i Angliѳ. Portѳ ma znieѳć wszystkie monopoliѳ, a zѳtѳm kupcy Europejscy, bѳdѳ mieli zu-pełnѳ wolnoѳć kupowania od kogo chcѳć i podлуг dowolnej ceny. Takѳѳ Francuzkѳ i Angielskѳ towary, przechodzѳc granicѳ Turѳckѳ, nie mѳjѳ ulegѳć ѳad-nej opłѳcie celnej. Za to Francyѳ i Angliѳ nanowѳ przy-rzekłѳ Portѳ, ѳѳ nie ѳcierpiѳ ѳadnego naruszenia traktat-u w Kintahѳie i ѳadnego uchybienia ze strony Baszy Egiptskiego przeciwko powadze Portѳ. Takѳѳ zape-wnienie Portѳ mѳiѳla otrzymѳć nie dawno od Pruss i Austrii. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 4-go Wrzeѳnia.

Donosѳ z Tunetu pod dnѳm 9 Sierpnia, ѳѳ Admi-ral Stopford odwiedziѳ Bejѳ w ѳego pałacu, gдѳ byѳ przyлnowany ze zwykłѳmi obrzѳdami. Po kawie, dawaѳ Jeneraѳ-Major Considine podwѳczorek. Oficerowie z floty Angielskiej i Francuzkiej, w przyjaciel-skiej zostѳwali z sobѳ zaлѳytoѳci, podczas spѳłnego pohytu w przystani tamteѳ-zej. Flotta Admiraѳa Stopford byѳa w gotowoѳci do odplѳnienia przez Trypolis na Wschѳd.

— Poseѳ Rossyjski, Hrabia Pozzo-di-Borzo, wyjeѳdѳa na wieѳ, dla odwiedzenia przyjaciѳł. Hrabia Sebastiani ma przy końcu tego mѳiѳsѳca odbyѳć podrѳѳ do Paryѳa. (G.R.K.P.)

H I S Z P A N I A.

Madrѳt, 29-go Sierpnia.

Zawczѳra w pałacu Krѳłowej, popełniono kradzieѳ wielu przedmiotѳ wartoѳci na 50,000 reallow. Przy ѳciѳlejszymъ przeszukaniu pѳkѳjѳw, znaleziono w jednymъ z nich człѳwieka, kтѳry na zapytanie: co by tam robiѳ, odpowiedziѳ, ѳѳ zastѳpuje sлѳѳczego krѳłѳwskiego, swo-jego przyjaciѳla. Tym czasem zamknѳto go w pokoju i postawiono strѳѳ, kтѳra gдѳ na szelest w pokoju drzwѳ otworzѳła, znalazѳła zamknѳtego, we krwi wѳasnej tarza-jѳcego sѳѳ; przebiѳ on siebie w piersi noѳem. Niemoѳna wѳtpicъ, ѳѳ to byѳ złѳdziej.

— Jakѳby odkryto tu spisek, mѳjѳcy na celu porwa-nie Krѳłowej w czasie powrѳtu jej z Carabanchel.

— W pałacu ma sѳѳ przedawaѳ wielkѳ iloѳć zbywa-jѳcychъ meblѳ wraz z innemi przedmiotami, pomiѳdzy kтѳreми znajduje sѳѳ takѳѳ kilka kosztownѳхъ mieczѳw z czasѳw Filipa V.

Od granic Hiszpanii.

Donosѳ od granic Nawarskich, ѳѳ Muѳagorri o-trzymaѳ rozkazъ przyѳpieszczъ swoѳ wejѳcie do Hiszpanii; dla tego d. 26 Sierpnia zgromadziѳ wielkѳ czѳѳ awychъ ludzi, przemѳwiѳ do nich i ogłѳsiѳ imъ, ѳѳ za dni kilka mѳjѳ wejѳć do Hiszpanii.

— Podлуг listu z Darоka pod 23 Sierpnia, Cabrera przez Contreras i Minglanilla wszѳdѳ do prowincyi Cu-enca. Rozumieѳjѳ, ѳѳ chce niepokѳic Madrѳt lub wyru-gowaѳ Jeneraѳa Narvaez z Mancha.

— D nosѳ z Saragossy, ѳѳ tamъ lѳkano sѳѳ naruszenia spokojnoѳci publicznej. Oczekiwaѳ przybycia Jene-rѳa Latre. Takѳѳ otrzymaѳo tamъ z Burgos wiadomoѳć, ѳѳ Karolѳci pod dowѳdѳstwѳ Balmaseda opusowali mia-sto Pezqueira nad Duero i wziѳli w niewolѳ załѳgѳ, zлѳ-żonѳ ze 400 ludzi wojsk liniowych i 200 gwardzѳstѳwъ narodowych. Wladze z Penѳiel uciekѳły do Cuellѳs. (A.P.S.Z.)

W ł o c n ѳ.

Medyolan, 2 Wrzeѳnia.

Wczѳra, Cesarzъ odprawiѳ uroczystѳ wjazdъ do na-szego miasta, poѳrѳdъ licznej zgromadzoneѳ ludnoѳci. Wѳ-czѳremъ miasto zajaѳniѳło rѳzѳistѳmi ogniami. (G.R.K.P.)

S z w a y c a r y a.

Lucerna, 4-go Wrzeѳnia.

Sejmъ na swѳmъ posiedzeniu 3 Wrzeѳnia postѳano-wienie w sprawie Ludwika Napoleѳna odłѳżyѳ do czterechъ tygodni i dla roztrѳsania zgromadzi sѳѳ znѳwnѳ i go Pѳdzdziernika. (A.P.S.Z.)